

PRIJAVA TRAŽBINA STRANIH VJEROVNICA PREMA EUROPSKOJ UREDBI O INSOLVENCIJSKIM POSTUPCIMA¹

Dr. sc. Jasnica Garašić, redoviti profesor
Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu

UDK: 347.952::061.1EU
Ur.: 20. listopada 2016.
Pr.: 26. listopada 2016.
Izvorni znanstveni rad

Sažetak

U radu se analiziraju i ocjenjuju pravila Europske uredbe o insolventijskim postupcima iz 2000. godine koja se tiču prava prijave tražbina stranih vjerovnika, obavještanja stranih vjerovnika o otvaranju insolventijskog postupka, kao i oblika, sadržaja i jezika prijave tražbine stranih vjerovnika, a sadržana su u posebnoj Glavi IV. te Uredbe. Osim toga, u radu se istražuju promjene koje u pogledu navedenih pravila donosi reformirana Europska uredba o insolventijskim postupcima iz 2015. godine te se ocjenjuje primjerenost tih novina s obzirom na teškoće s kojima se strani vjerovnici susreću u praksi pri prijavi svojih tražbina u insolventijskim postupcima otvorenim u državama članicama Europske unije.

Ključne riječi: *prijava tražbina vjerovnika u stečajnom odnosno insolventijskom postupku, stečajni odnosno insolventijski postupak, strani stečajni vjerovnici, Europska uredba o insolventijskim postupcima, međunarodno insolventijsko pravo.*

1. UVOD

Pravila koja reguliraju prijavu tražbina vjerovnika stečajnog dužnika vrlo su važna u stečajnom odnosno insolventijskom pravu, jer između ostalog, i o njima ovisi mogućnost ostvarivanja tražbina vjerovnika u takvom postupku. Osobito kada je riječ o stečajnim odnosno insolventijskim postupcima s međunarodnim elementom, ta su pravila od suštinske važnosti za strane vjerovnike, s obzirom na to da oni često ne saznaju na vrijeme da je insolventijski postupak u stranoj državi otvoren, a osim toga često ne poznaju jezik, kao ni pravo strane države otvaranja insolventijskog postupka.

Prema važećoj Uredbi (EZ) br. 1346/2000 od 29. svibnja 2000. o insolventijskim

1 Rad predstavlja prošireni referat koji je izložen na savjetovanju „Dani hrvatskog insolventijskog i ovršnog prava” održanom 21. siječnja 2016. u Zagrebu u organizaciji Ius-Info, te na XXII. Savjetovanju pravnika „Petar Simonetti: Vlasništvo-Obveze-Postupak”, održanom od 13. do 15. travnja 2016. u Poreču u organizaciji Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci.

postupcima (u daljnjem tekstu: EuInsUr 2000 ili Uredba)², koja se primjenjuje u svim državama članicama Europske unije, izuzev Danske, pravo države otvaranja insolventijskog postupka (*lex fori concursus*) mjerodavno je za određenje koje se tražbine smatraju insolventijskim tražbinama, kao i za pitanje kako postupati s tražbinama koje su nastale nakon otvaranja insolventijskog postupka (čl. 4. st. 2. sl. g. EuInsUr 2000). To se pravo primjenjuje i na pitanja koja se tiču prijave tražbina, njihovog ispitivanja i utvrđivanja (čl. 4. st. 2. sl. h. EuInsUr 2000). Osim toga, *lex fori concursus* regulira i pitanje podjele utrška od unovčenja imovine, ispladni red (rang) tražbine, kao i prava vjerovnika, koji su nakon otvaranja insolventijskog postupka na temelju nekog svog stvarnog prava i putem prijeboga djelomično namireni (čl. 4. st. 2. sl. i. EuInsUr 2000). Kako bi i faktički i pravno osigurao što ravnopravniji položaj svih vjerovnika koji imaju uobičajeno boravište, prebivalište ili sjedište na području Europske unije u slučaju kada se otvori insolventijski postupak u nekoj od država članica, europski zakonodavac je u Glavi IV. Uredbe („Obavještanje vjerovnika i prijava njihovih tražbina“) propisao nekoliko odredaba koje predstavljaju iznimke od načelne mjerodavnosti prava države otvaranja insolventijskog postupka u pogledu prijave tražbine. Te posebne odredbe, kojima se odstupa od mjerodavnosti *legis fori concursus*, imaju isti neposredan učinak u svim državama članicama, a tiču se: prava prijave tražbina, obavještanja stranih vjerovnika o otvaranju insolventijskog postupka, kao i oblika, sadržaja i jezika prijave tražbine (čl. 39.-42. EuInsUr 2000). Te će se posebne odredbe Uredbe prikazati i izanalizirati u ovom radu.

Naglasimo da se sve gore spomenute odredbe Uredbe primjenjuju kako u glavnom insolventijskom postupku³, tako i u eventualno otvorenom posebnom insolventijskom postupku⁴, bilo da je riječ o partikularnom⁵ ili sekundarnom

2 SL EZ, 2000., br. L 160., str. 1.-18. Detaljno o važećem sadržaju te Uredbe vidjeti *Garašić Jasnica*, Europska uredba o insolventijskim postupcima, Zbornik Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci, 2005., br. 1., str. 257.-305.

3 Pod pojmom glavnog insolventijskog postupka u međunarodnome insolventijskom pravu razumijeva se insolventijski postupak koji je otvoren na osnovi primarnog kriterija za određivanje međunarodne nadležnosti i koji kao takav želi obuhvatiti cjelokupnu imovinu insolventijskog dužnika kako u tuzemstvu, tako i u inozemstvu. Detaljnije *Garašić Jasnica*, Anerkennung ausländischer Insolvenzverfahren, Ein Vergleich des kroatischen, des deutschen und des schweizerischen Rechts sowie der Europäischen Verordnung über Insolvenzverfahren, des Istanbul Übereinkommens und des UNCITRAL-Modellgesetzes, Knjiga 1., Peter Lang Verlag, Frankfurt am Main, 2005., str. 41.-42. Prema Uredbi primarni kriterij za otvaranje glavnog insolventijskog postupka jest središte glavnih interesa dužnika (čl. 3. st. 1. reč. 1. EuInsUr 2000.).

4 Pod pojmom posebnog insolventijskog postupka u međunarodnom insolventijskom pravu razumijeva se insolventijski postupak koji je otvoren na osnovi sekundarnog kriterija za određivanje međunarodne nadležnosti te koji kao takav u pravilu (prema insolventijskom pravu kontinentalnih europskih pravnih sustava) želi obuhvatiti samo imovinu dužnika koja se nalazi u državi otvaranja takvog postupka. Pri tome se razlikuju dvije vrste takvih postupaka: tzv. partikularni i tzv. sekundarni insolventijski postupak. Detaljnije o tome *Garašić*, op. cit. u bilj. 2., str. 42.

5 Partikularni insolventijski postupak je takav posebni postupak koji ne pretpostavlja otvaranje i priznanje strane odluke o otvaranju glavnog insolventijskog postupka te je od glavnog insolventijskog postupka u potpunosti nezavisan. Partikularni insolventijski postupak može

insolventijskom postupku⁶.

Uredba se ne primjenjuje na insolventijske postupke koji se odnose na osiguravajuća poduzeća, kreditne institucije, investicijska društva koja pružaju usluge koje uključuju držanje novčanih sredstava ili vrijednosnih papira za treće osobe kao ni na insolventijske postupke koji se odnose na poduzeća za kolektivno ulaganje (čl. 1. st. 2. EuInsUr 2000).

Nakon deset godina primjene Uredbe pokazala se potreba za njezinom reformom, pa je u međuvremenu već donesena nova Uredba (EU) 2015/848 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. svibnja 2015. o insolventijskim postupcima (u daljnjem tekstu: EuInsUr 2015 ili Uredba), koja je objavljena 5. lipnja 2015. u Službenom listu Europske unije⁷, a stupila je na snagu 20 dana nakon te objave (čl. 92. reč. 1. EuInsUr 2015).⁸ No, ta će se nova Uredba početi primjenjivati tek od 26. lipnja 2017. (čl. 92. reč. 2. EuInsUr 2015)⁹. I ta će se reformirana Uredba primjenjivati na području svih država članica, izuzev Danske. U ovom radu ukratko će se upozoriti u kojoj je mjeri nova Uredba izmijenila posebne odredbe o prijavi tražbina vjerovnika (čl. 53.-55. EuInsUr 2015). Zbog lošeg i na mnogim mjestima pogrešnoga hrvatskog teksta reformirane Uredbe koji ne odgovara sadržaju njemačkog i engleskog teksta Uredbe, odredbe Uredbe prikazat će se u skladu sa sadržajem koji proizlazi iz njemačkog i engleskog teksta Uredbe.

Spomenimo da je Republika Hrvatske kao vrstu insolventijskog postupka na koji će se Uredba primjenjivati označila samo stečajni postupak i to kako u pogledu važeće EuInsUr 2000 (Prilog A i B)¹⁰, tako i u pogledu reformirane EuInsUr

- biti otvoren prije otvaranja stranog glavnog insolventijskog postupka, ali i nakon njegovog otvaranja, ako odluka o otvaranju tog glavnog insolventijskog postupka nije priznata u tuzemstvu. Vidjeti *Garašić*, op. cit. u bilj. 2., str. 42.
- 6 Sekundarni insolventijski postupak je takav posebni postupak koji pretpostavlja otvaranje stranog glavnog insolventijskog postupka i priznanje odluke o njegovom otvaranju u tuzemstvu, te je barem u tom aspektu zavisao o stranom glavnom postupku. On je stranom glavnom postupku podređen na temelju odredaba o kooperaciji. Sekundarni insolventijski postupak može biti otvoren tek nakon priznanja odluke o otvaranju stranog glavnog insolventijskog postupka u tuzemstvu. Vidjeti *Garašić*, op. cit. u bilj. 2., str. 42.
  - 7 SL EU, 2015., br. L 141., str. 19.-72.
  - 8 Detaljno o novinama koje sa sobom donosi nova Uredba vidjeti: *Garašić Jasnica*, Reforma Europske uredbe o insolventijskim postupcima, u knjizi: Hercigonja Jasminka (ur.), Reforma hrvatskog insolventijskog prava – Novi Stečajni zakon, Inženjerski biro, 2015., str. 34.-76.
  - 9 Iznimka su: a) članak 86., koji se odnosi na davanje informacija o nacionalnom insolventijskom pravu i insolventijskom pravu Europske unije, a primjenjivat će se od 26. lipnja 2016.; b) članak 24. stavak 1., koji se odnosi na ustanovljenje nacionalnih insolventijskih registara, a primjenjivat će se od 26. lipnja 2018.; i c) članak 25., koji se odnosi na europsko umrežavanje nacionalnih insolventijskih registara, a primjenjivat će se od 26. lipnja 2019. (čl. 92. reč. 2. sl. a.-c. EuInsUr 2015).
  - 10 Vidjeti Uredbu Vijeća (EU) br. 517/2013 od 13. svibnja 2013. o prilagodbi određenih uredaba i odluka u područjima slobodnog kretanja robe, slobode kretanja osoba, prava poduzeća, politike tržišnog natjecanja, poljoprivrede, sigurnosti hrane, veterinarstva i fitosanitarne politike, prometne politike, energetike, poreza, statistike, transeuropskih mreža, pravosuđa i temeljnih prava, pravde, slobode i sigurnosti, okoliša, carinske unije, vanjskih odnosa, vanjske, sigurnosne i obrambene politike i institucija zbog pristupanja Republike Hrvatske, SL EU, 2013., br. L 158., str. 1., Poglavlje 13. Pravda, sloboda, sigurnost, A., 1.

2015 (Prilog A i B). Drugim riječima Uredba se ne primjenjuje na ranije postupke predstečajne nagodbe kao ni na sadašnje predstečajne postupke.

2. PRIJAVA TRAŽBINE

2.1. Pravo prijave tražbine

2.1.1. Uredba o insolventijskim postupcima iz 2000. godine

Prema članku 39. EuInsUr 2000 svaki vjerovnik, koji ima uobičajeno boravište, prebivalište ili sjedište u državi članici koja nije država otvaranja postupka, uključujući porezna tijela i tijela socijalnog osiguranja, ima pravo svoje tražbine prijaviti u insolventijskom postupku pisanim putem.

Iz navedene odredbe jasno proizlazi da za pravo prijave tražbine u insolventijskom postupku nije bitno mjesto gdje je tražbina nastala, kao ni da vjerovnik ima uobičajeno boravište, prebivalište ili sjedište u državi otvaranja insolventijskog postupka. No, odredba ipak štiti samo strane vjerovnike koji imaju uobičajeno boravište, prebivalište ili sjedište u nekoj državi članici Europske unije. U pogledu prava stranih vjerovnika koji imaju uobičajeno boravište, prebivalište ili sjedište u nekoj državi koja nije država članica Europske unije, da prijave svoju tražbinu u insolventijski postupak otvorenom u nekoj od država članica vrijedit će nacionalna pravila države članice koja je otvorila insolventijski postupak¹¹, jednako kao što će ta nacionalna pravila vrijediti za pravo prijave tražbine za domaće vjerovnike, dakle, one koji imaju uobičajeno boravište, prebivalište ili sjedište na teritoriju države članice koja je otvorila insolventijski postupak (čl. 4. st. 2. sl. g. EuInsUr 2000). Čini se, da je svrha odredbe članka 39. EuInsUr 2000 bila da se osigura samo ravnopravnost domaćih i stranih vjerovnika koji imaju uobičajeno boravište, prebivalište ili sjedište na području Europske unije. Pritom je u pravnoj znanosti sporno štite li se samo strani vjerovnici iz država članica na čijem se području Uredba primjenjuje¹² ili svi strani vjerovnici iz država članica, pa i oni na čijem se području Uredba ne primjenjuje, kao što bi bio primjer sa stranim vjerovnicima iz Danske.¹³ Članak 39. EuInsUr 2000 u literaturi se s pravom kritizira¹⁴, jer se njime zabranjuje diskriminacija u pogledu prijave tražbine samo između vjerovnika s uobičajenim boravištem, prebivalištem odnosno sjedištem u Europskoj

11 Tako i *Reinhart Stefan*, u knjizi: Kirchhof Hans-Peter/Stürmer Rolf/ Eidenmüller Horst, Münchener Kommentar zur Insolvenzordnung, Band 4 – EuInsVO 2000, Art. 102 und 102a EGInsO, EuInsVO 2015, Länderberichte, Verlag C.H. Beck, München, 2016., Art. 39 EuInsVO 2000, rub. br. 10.; *Moss Gabriel/Fletcher Ian F./Isaacs Stuart*, The EU Regulation on Insolvency Proceedings, Oxford University Press, 3. izdanje, Oxford, 2016., rub. br. 8.446.

12 U tom pravcu *Paulus Christoph P.*, Europäische Insolvenzverordnung, Kommentar, Verlag Recht und Wirtschaft, Frankfurt am Main, 2006., Art. 39, rub. br. 1.; *Corno Giorgio*, EIR and Italian Rules Governing the Lodging, Verification and Admission of Claims. Theory and Italian Practice, International Insolvency Law Review, 2012., br. 2., str. 198.; *Moss/Fletcher/Isaacs*, op. cit. u bilj. 10., rub. br. 8446.

13 Tako primjerice *Reinhart*, op. cit. u bilj. 10., Art. 39 EuInsVO 2000, rub. br. 5.

14 *Wimmer Klaus*, u knjizi Wimmer Klaus (izd.), Frankfurter Kommentar zur Insolvenzordnung, Luchterhad, München, 2005., 4. izdanje, Anhang I nach § 358, rub. br. 137.

uniji, no, ne između svih stranih vjerovnika insolventijskog dužnika.

Odredba članka 39. EuInsUr 2000 posebno naglašava da i vjerovnici javnopravnih tražbina, dakle porezna tijela i tijela socijalnog osiguranja iz država članica Europske unije imaju pravo prijave svojih tražbina u insolventijskom postupku otvorenom u drugoj državi članici. Bez takve izričite odredbe pravo prijave stranih javnopravnih tražbina bilo bi upitno. Naime, bez postojanja bilateralnog ili multilateralnog ugovora, mnoge države ne dopuštaju prijavu stranih javnopravnih tražbina u svoje domaće insolventijske postupke.¹⁵ Europski zakonodavac nije u pogledu javnopravnih tražbina izričito odredio njihov rang, pa će za to pitanje temeljem članka 4. stavka 2. slova i. EuInsUr 2000 biti mjerodavno pravo države otvaranja insolventijskog postupka. To, nažalost, otvara kako mogućnost da te strane javnopravne tražbine imaju isti rang kao i domaće takve tražbine, ali i da im *lex fori concursus* dade status jednostavne insolventijske tražbine (opći isplatni red), čak i u slučaju da domaće javnopravne tražbine uživaju privilegiju višeg isplatnog reda.¹⁶ Bilo bi ispravnije da je europski zakonodavac ovo osjetljivo pitanje jednako riješio za sve države članice, na način da je izričito odredio da strane javnopravne tražbine imaju isti rang kao i domaće javnopravne tražbine. U pogledu prijave javnopravnih tražbina vjerovnika iz država koje nisu države članice Europske unije, isključivo pravo države članice otvaranja insolventijskog postupka odlučuje hoće li dopustiti da se one prijave (čl. 4. st. 2. sl. g. EuInsUr 2000).

Članak 39. EuInsUr 2000 regulira samo pravo prijave te oblik prijave tražbina stranih vjerovnika. Treba istaknuti da rokove prijave tražbine, posljedice propuštanja prijave tražbine u propisanom roku odnosno zakašnjelu prijavu, općenito dopustivost prijave, kao i ispitivanje i utvrđivanje tražbina regulira pravo države članice otvaranja insolventijskog postupka (čl. 4. st. 2. sl. h. EuInsUr 2000) u mjeri u kojoj članci 40.-42. EuInsUr 2000 nešto drugo ne određuju.¹⁷

Članak 39. EuInsUr 2000 garantira pravo prijave tražbine stranim vjerovnicima s uobičajenim boravištem, prebivalištem odnosno sjedištem na području Europske unije ne samo u glavnom insolventijskom postupku, već i u posebnom insolventijskom postupku, bilo partikularnom ili sekundarnom.¹⁸

Dopušteno je da vjerovnik svoju tražbinu prijavi i u paralelno vođenim postupcima, što u pogledu glavnog i sekundarnog insolventijskog postupka izričito regulira članak 32. EuInsUr 2000. Tako svaki vjerovnik može svoju tražbinu prijaviti u glavni insolventijski postupak, ali i u svaki sekundarni insolventijski postupak, a koji su otvoreni protiv istog insolventijskog dužnika. No, kako bi se osiguralo

15 Usporedi *Smid Stefan*, *Europäisches Internationales Insolvenzrecht*, Manzsche Verlags- und Universitätsbuchhandlung, Beč, 2002., str. 130., rub. br. 5.; *Wimmer*, op. cit. u bilj. 13., Anhang I nach § 358, rub. br. 137.; *Reinhart*, op. cit. u bilj. 10., Art. 39 EuInsVO 2000, rub. br. 7.

16 Drukčije *Wimmer*, op. cit. u bilj. 13., Anhang I nach § 358, rub. br. 137. i *Reinhart*, op. cit. u bilj. 10., Art. 39 EuInsVO 2000, rub. br. 9., koji smatraju da strane javnopravne tražbine imaju isti rang kao domaće javnopravne tražbine.

17 U tom pravcu i *Reinhart*, op. cit. u bilj. 10., Art. 39 EuInsVO 2000, rub. br. 2.

18 Tako i *Paulus*, op. cit. u bilj. 11., Art. 39, rub. br. 3.; *Kemper Jutta*, u knjizi: Kübler Bruno M./Prütting Hanns/Bork Reinhard (izd.), *InsO, Kommentar zur InsO, RWS, 2010.*, Art. 39 EuInsVO, rub. br. 2.; *Reinhart*, op. cit. u bilj. 10., Art. 39 EuInsVO 2000, rub. br. 3.

jednako postupanje prema vjerovnicima, članak 20. stavak 2. EuInsUr 2000 propisuje da će vjerovnik, koji je u jednom insolventijskom postupku ostvario određenu kvotu svoje tražbine, sudjelovati u diobi u drugom insolventijskom postupku tek kada su vjerovnici istog ranga ili iste kategorije u tom drugom insolventijskom postupku ostvarili jednaku kvotu.¹⁹

2.1.2. Uredba o insolventijskim postupcima iz 2015. godine

Reformirana Uredba iz 2015. godine, pravo prijave tražbine malo drukčije formulira.

Tako se prema članku 53. rečenici 1. nove Uredbe svaki strani vjerovnik u svrhu prijave svoje tražbine u insolventijski postupak može poslužiti svim komunikacijskim sredstvima koji su dopušteni prema pravu države otvaranja postupka. Iz samoga teksta te odredbe proizlazilo bi da se zabrana diskriminiranja u pogledu prijave tražbina stranih vjerovnika više ne odnosi samo na vjerovnike s uobičajenim boravištem, prebivalištem ili sjedištem u nekoj od država članica Europske unije, već na sve strane vjerovnike dužnika. Postavlja se i pitanje jesu li i vjerovnici javnopravnih tražbina iz država članica Europske unije i dalje ovlašteni prijaviti svoje tražbine. U suštini u pogledu prava na prijavu tražbine nije se ništa promijenilo, jer je potrebno upozoriti na sadržaj pojma „strani vjerovnik“ kojeg reformirana Uredba određuje u svom članku 2. točki 12. Tako pojam „strani vjerovnik“ označava vjerovnika, koji svoje uobičajeno boravište, prebivalište ili sjedište ima u drugoj državi članici koja nije država članica otvaranja postupka, uključujući i porezne vlasti te nositelje socijalnog osiguranja država članica. U prilog takvom tumačenju govori i *Razmatrajući razlog br. 63. EuInsUr 2015* koji spominje samo pravo prijave tražbine stranih vjerovnika s uobičajenim boravištem, prebivalištem ili sjedištem u Europskoj uniji.²⁰ U pogledu prava prijave tražbine vjerovnika koji svoje uobičajeno boravište, prebivalište ili sjedište imaju u državi koja nije država članica Europske unije i dalje će biti mjerodavan *lex fori concursus*.²¹

I prema reformiranoj Uredbi iz 2015. godine, pravo države članice otvaranja insolventijskog postupka bit će mjerodavno za određivanje rokova prijave tražbina, posljedice propuštanja pravodobne prijave, mogućnosti zakašnjele prijave i općenito za određivanje dopustivosti prijave, kao i ispitivanje i utvrđivanje tražbina (čl. 7. st. 2. sl. h. EuInsUr 2015) u mjeri u kojoj odredbe članka 53.-55. EuInsUr 2015 nešto drugo ne određuju.

Spomenuti članak 53. EuInsUr 2015 treba tumačiti na način da on regulira pravo prijave stranih vjerovnika ne samo u glavnom, već i u posebnom insolventijskom

19 Detaljno o tome *Garašić Jasnica*, *Anerkennung ausländischer Insolvenzverfahren, Ein Vergleich des kroatischen, des deutschen und des schweizerischen Rechts sowie der Europäischen Verordnung über Insolvenzverfahren, des Istanbul Übereinkommens und des UNCITRAL-Modellgesetzes*, Knjiga 2., Peter Lang Verlag, Frankfurt am Main, 2005., str. 416.-461.

20 Tako i *Reinhart*, op. cit. u bilj. 10., Art. 53 EuInsUr 2015, rub. br. 3.; *Schmidt Jessica*, u knjizi: *Mankowski Peter/Müller Michael F./Schmidt Jessica*, EuInsVO 2015, Europäische Insolvenzverordnung 2015, Verlag C.H. Beck, München, 2016., Art. 53, rub. br. 6. i 8.

21 Tako i *Mangano Renato*, u knjizi: *Bork Reinhard/Mangano Renato*, *European Cross-Border Insolvency Law*, Oxford University Press, Oxford, 2016., rub. br. 6.57.

postupku, i to bilo da je riječ o partikularnom ili sekundarnom insolventijskom postupku.

Svaki vjerovnik će i prema novoj Uredbi moći paralelno prijaviti svoje tražbine u glavnom i sekundarnom insolventijskom postupku (čl. 45. st. 1. EuInsUr 2015), a i dalje će vrijediti pravilo prema koje će vjerovnik, koji je u jednom insolventijskom postupku ostvario određenu kvotu svoje tražbine, sudjelovati u diobi u drugom insolventijskom postupku tek kada su vjerovnici istog ranga ili iste kategorije u tom drugom insolventijskom postupku ostvarili jednaku kvotu (čl. 23. st. 2. EuInsUr 2015).

2.2. Dužnost i način obavještavanja vjerovnika

2.2.1. Uredba o insolventijskim postupcima iz 2000. godine

Kako bi i strani vjerovnici mogli ostvariti svoje pravo prijave tražbine u insolventijskom postupku te time mogli ostvariti barem njezino djelomično namirenje, Uredba iz 2000. godine izričito je u svom članku 40. stavku 1. - 2. propisala dužnost nadležnih tijela države članice otvaranja insolventijskog postupka da obavijeste strane vjerovnike o otvaranju toga postupka. Naime, neke države članice nemaju takvu izričitu propisanu dužnost u svom nacionalnom pravu, što strane vjerovnike faktički stavlja u nepovoljniji položaj u odnosu na domaće vjerovnike.

Primjer države članice koja nema takvu odredbu u svom nacionalnom zakonodavstvu jest, nažalost, i Hrvatska, i to nakon stupanja na snagu njezina novog Stečajnog zakona (u daljnjem tekstu: SZ)²². Stari Stečajni zakon²³ u svom je članku 65. stavku 6. imao odredbu koja je propisivala da stečajni sudac može naložiti stečajnom upravitelju da rješenja o otvaranju stečajnoga postupka dostavi vjerovnicima i dužnicima stečajnoga dužnika čija je adresa poznata. Ta je odredba u Stečajni zakon unesena još 2006. godine i bila je osobito važna za stečajne postupke s međunarodnim elementom i strane vjerovnike, i to neovisno o tomu je li bila riječ o stranim vjerovnicima iz država članica Europske unije ili drugih država, jer se njome htjelo spriječiti da druge države eventualno uskrate priznanje hrvatskim stečajnim postupcima s obrazloženjem da njihovi vjerovnici nisu pravodobno obaviješteni o otvaranju hrvatskoga stečajnog postupka. Oni koji su radili posljednju verziju novoga Stečajnog zakona jednostavno su tu odredbu izbrisali iz zakonskog teksta (vidjeti čl. 131. novog Stečajnog zakona) i to bez ikakva obrazloženja²⁴, očito nesvjesni štete koju čine.

No, odredbe Uredbe o obavještavanju stranih vjerovnika, kao i sve druge njezine odredbe, moraju se neposredno primijenjivati, neovisno o tomu imaju li države članice odgovarajuće odredbe o tomu u nacionalnome pravu.

Prema članku 40. stavku 1. EuInsUr 2000 čim se u jednoj državi članici otvori insolventijski postupak, nadležni sud te države ili upravitelj kojeg je imenovao taj

22 Stečajni zakon, Narodne novine, br. 71/15.

23 Stečajni zakon, Narodne novine, br. 44/96, 29/99, 129/00, 123/03, 82/06, 116/10, 25/12, 133/12

24 Vidjeti šturo Vladino Obrazloženje Konačnog prijedloga Stečajnog zakona, klasa: 022-03/14-01/183, ur. broj: 65-15-07 od 14. svibnja 2015.

sud odmah obavještava poznate vjerovnike, koji u drugim državama članicama imaju svoje uobičajeno boravište, prebivalište ili sjedište.

Iz navedene odredbe proizlazi da obavještavanje mora izvršiti ili nadležni sud²⁵ koji je otvorio insolventni postupak ili insolventni upravitelj²⁶ kojeg je imenovao taj nadležni sud. Za hrvatsko pravo u ovom trenutku to znači da će stečajni sud (sudac pojedinac) morati izvršiti obavještavanje vjerovnika iz država članica Europske unije ili da će tu obvezu morati putem zaključka prenijeti na stečajnog upravitelja i dati mu nalog da poduzme dotičnu radnju (vidjeti čl. 1. st. 2. Stečajnog zakona). U svakom slučaju pravo države članice koja je otvorila insolventni postupak određuje obavlja li obavještavanje sud ili upravitelj.

Iz navedene odredbe članka 40. stavka 1. Uredbe 2000. nadalje proizlazi da se obavještavanje mora izvršiti odmah, što znači bez skrivljenog odgađanja.²⁷

Uredba iz 2000. godine propisuje dužnost obavještavanja samo stranih vjerovnika koji imaju uobičajeno boravište, prebivalište ili sjedište u drugim državama članicama, dakle, izvan države članice čiji je sud otvorio insolventni postupak. U pogledu obavještavanja stranih vjerovnika koji svoje boravište, prebivalište ili sjedište imaju u nekoj državi koja nije članica Europske unije, kao i u pogledu obavještavanja domaćih vjerovnika vrijedit će pravila koja o tomu sadrži pravo države članice otvaranja insolventnog postupka (čl. 4. st. 2. sl. h. EuInsUr 2000).²⁸

Sud odnosno upravitelj ima dužnost obavijestiti samo one vjerovnike koji su mu poznati. To će biti vjerovnici za koje je upravitelj odnosno sud mogao saznati iz poslovnih knjiga dužnika odnosno korespondencije dužnika s vjerovnicima prije otvaranja insolventnog postupka, uključujući i period vođenja prethodnog postupka koji prethodi otvaranju insolventnog postupka, kao i općenito iz informacija koje je organima insolventnog postupka dao insolventni dužnik.²⁹

Kada je riječ o nepoznatim vjerovnicima, treba spomenuti da se na prijedlog upravitelja mora objaviti bitni sadržaj odluke o otvaranju insolventnog postupka kao i odluke o imenovanju upravitelja u svakoj drugoj državi članici, a prema odredbama o javnom objavljivanju odnosno države članice, pri čemu u objavi treba i naznačiti temelji li se nadležnost za otvaranje postupka na članku 3. stavku 1. EuInsUr 2000 (glavni insolventni postupak) ili članku 3. stavku 2. EuInsUr 2000 (posebni

25 Pod pojmom „sud“ prema Uredbi iz 2000. godine smatra se pravosudno tijelo ili svako drugo nadležno tijelo neke države članice, koje je ovlašteno otvoriti insolventni postupak ili tijekom postupka donositi odluke (čl. 2. sl. d. EuInsUr 2000).

26 Pod pojmom „upravitelj“ prema Uredbi iz 2000. godine smatra se svaka osoba ili tijelo, čija je zadaća da upravlja masom ili da ju unovči ili da nadzire poslovnu djelatnost dužnika. Te su osobe ili tijela navedene u Prilogu C Uredbe (čl. 2. sl. b. EuInsUr 2000).

27 Usporedi *Kemper*, op. cit. u bilj. 17., Art. 40 EuInsVO, rub. br. 7; *Reinhart*, op. cit. u bilj. 10., Art. 40 EuInsVO 2000, rub. br. 9.; *Mankowski Peter*, Neues zur grenzüberschreitenden Forderungsanmeldung unter der EuInsVO, Neue Zeitschrift für das Recht der Insolvenz und Sanierung (NZI), 2011., br. 22., str. 889.

28 *Garašić*, op. cit. u bilj. 2., str. 460. Tako i *Kemper*, op. cit. u bilj. 17., Art. 40 EuInsVO, rub. br. 4.; *Corno*, op. cit. u bilj. 11., str. 205.

29 Usporedi *Smid*, op. cit. u bilj. 14., str. 131., rub. br. 6.; *Kemper*, op. cit. u bilj. 17., Art. 40 EuInsVO, rub. br. 5.; *Mankowski*, op. cit. u bilj. 26., str. 889.; *Reinhart*, op. cit. u bilj. 10., Art. 40 EuInsVO 2000, rub. br. 8.

insolventni postupak), a kako to izričito određuje članak 21. stavak 1. EuInsUr 2000. Štoviše, svaka država članica na čijem se području nalazi podružnica dužnika može predvidjeti obvezatno objavljivanje na njezinom teritoriju odluke o otvaranju stranog insolventničkog postupka, te nadležno tijelo države članice u kojoj je otvoren glavni insolventnički postupak mora poduzeti potrebne mjere za takvo objavljivanje u toj drugoj državi članici (čl. 21. st. 2. EuInsUr 2000). Osim toga, na prijedlog upravitelja otvaranje glavnog insolventničkog postupka mora se upisati u zemljišnu knjigu, trgovački registar i sve ostale javne registre u drugim državama članicama (čl. 22. st. 1. EUInsUr 2000). Svaka država članica može predvidjeti i obvezni upis takve strane odluke o otvaranju glavnog insolventničkog postupka u svoje javne registre. U tom slučaju upravitelj ili neko drugo ovlašteno tijelo države članice u kojoj je otvoren glavni insolventnički postupak, mora poduzeti potrebne mjere za takav upis u drugoj državi članici (čl. 22. st. 2. EuInsUr 2000).

Prema članku 40. stavku 2. EuInsUr 2000 obavještanje vjerovnika obavlja se slanjem individualne obavijesti, pri čemu ona posebno sadrži, koji se rokovi moraju poštivati, koje su posljedice propuštanja rokova, koje je tijelo nadležno za primanje prijave tražbine kao i koje su daljnje mjere propisane. U toj obavijesti također se mora navesti, moraju li privilegirani ili stvarno osigurani vjerovnici prijaviti svoje tražbine.

Nadalje, prema članku 42. stavku 1. EuInsUr 2000 obavještanje vjerovnika obavlja se na službenom jeziku ili jednom od službenih jezika države otvaranja postupka. U tu se svrhu upotrebljava obrazac s naslovom „*Poziv na prijavu tražbine. Rokovi koji se moraju poštivati!*“ na svim službenim jezicima tijela Europske unije. Ako vjerovniku nije poznat službeni jezik države otvaranja insolventničkog postupka, on će morati prevesti pismeno s obaviješću stranog suda na svoj trošak, no, ako *lex fori concursus* dopušta prijavu takvih troškova u insolventnički postupak, on će tražbinu po osnovi tih troškova moći prijaviti u stečajni postupak zajedno sa svim svojim ostalim tražbinama.³⁰

Iz navedenih odredaba članka 40. stavka 2. rečenice 1. i 2. te članka 42. stavka 1. EuInsUr 2000 proizlaze sljedeći zaključci.

Obavijest se vjerovnicima šalje individualno uz korištenje obrasca. To znači da se vjerovnici pojedinačno obavještauju pismenim putem.³¹ Objava odluke o otvaranju insolventničkog postupka na internetu ili u službenom glasilu nije dovoljna.³² Uredba ne propisuje da se dostava mora nužno obaviti poštanskim putem. Pravo države otvaranja insolventničkog postupka, *lex fori concursus*, određuje način slanja dotične obavijesti.³³ To znači, da ako pravo države članice otvaranja insolventničkog postupka primjerice dopušta elektroničku dostavu, da bi se individualno obavještanje vjerovnika i na taj način moglo obaviti.³⁴

Članak 40. stavak 2. EuInsUr 2000 sadržava samo minimalne elemente koju

30 U tom pravcu i *Mankowski*, op. cit. u bilj. 26., str. 891. i *Reinhart*, op. cit. u bilj. 10., Art. 42 EuInsVO 2000, rub. br. 4.

31 Tako i *Paulus*, op. cit. u bilj. 11., Art. 40, rub. br. 4.; *Kemper*, op. cit. u bilj. 17., Art. 40 EuInsVO, rub. br. 8.; *Reinhart*, op. cit. u bilj. 10., Art. 40 EuInsVO 2000, rub. br. 12.

32 *Mankowski*, op. cit. u bilj. 26., str. 889.

33 Tako i *Corno*, op. cit. u bilj. 11., str. 208.

34 U tom pravcu i *Reinhart*, op. cit. u bilj. 10., Art. 40 EuInsVO 2000, rub. br. 12.

obavijest o otvaranju insolventijskog postupka i istodobni poziv na prijavu tražbine stranih vjerovnika mora sadržavati.³⁵ To ne znači da nacionalni zakonodavac ne bi mogao uključiti u obrazac i daljne informacije koje bi mogle biti korisne za strane vjerovnike, primjerice u kojoj se valuti tražbina prijavljuje, što je s kamatama, što je s tražbinama nižeg isplalnog reda, pravila o zastupanju i slično. Za hrvatsko je pravo trebalo već pristupanjem Europskoj uniji pripremiti odgovarajući obrazac za dotičnu obavijest stranih vjerovnika o otvaranju insolventijskog postupka, a po uzoru na sadržaj obrasca koji je napravljen za njemačko pravo, s obzirom na sličnost hrvatskoga i njemačkog stečajnog odnosno insolventijskog prava³⁶, što, nažalost, nije ni do danas učinjeno.

Obavijest se vjerovnicima šalje na službenom jeziku ili jednom od službenih jezika države otvaranja insolventijskog postupka, ali naslov obavijesti *Poziv na prijavu tražbine. Rokovi koji se moraju poštivati!* mora biti na svim službenim jezicima tijela Europske unije. Time se postiže efikasnost insolventijskog postupka, a s druge strane ipak osigurava da vjerovnici budu obaviješteni o njegovom otvaranju. Ako obavijest ne bi sadržavala navedeni naslov na stranim jezicima, ne bi se moglo smatrati da je obavještavanje bilo uredno te bi se otvorilo pitanje učinka toga propusta na pravo vjerovnika da prijavi svoju tražbinu. U svakom slučaju, ako bi vjerovnik uslijed propusta u obavještavanju o otvaranju insolventijskog postupka propustio rokove za prijavu tražbina i ne bi bio u mogućnosti da se njegova tražbina više u tom insolventijskom postupku namiri, nastala bi odgovornost za štetu nadležnog organa koji je prema nacionalnom pravu bio dužan obavijestiti vjerovnika o otvaranju insolventijskog postupka. U pogledu odgovornosti za tu štetu bile bi mjerodavne odredbe prava države članice koja je otvorila insolventijski postupak, dakle, *lex fori concursus*.³⁷ U slučaju da hrvatski stečajni sudac učini propust u pogledu obavještavanja vjerovnika prema članku 40. stavku 1. i 2. te članku 42. stavku 1. EuInsUr 2000, postojala bi odgovornost Republike Hrvatske za štetu koju je sudac nanio svojim nezakonitim i nepravilnim radom u skladu s odredbama članka 105. stavka 1. i 2. Zakona o sudovima³⁸. Svakako bi postojala odgovornost Republike Hrvatske i kao države članice, ako njezini sudovi ne bi primjenjivali odredbe Uredbe. Ako stečajni upravitelj imenovan u hrvatskom stečajnom postupku ne bi postupio po zaključku stečajnog suca kojim mu se nalaže da obavijesti vjerovnike s uobičajenim boravištem, prebivalištem ili sjedištem u drugim državama članicama Europske unije o otvaranju insolventijskog postupka, on bi odgovarao za štetu u skladu s člancima

35 Vidjeti *Garašić*, op. cit. u bilj. u 2., str. 460; *Paulus*, op. cit. u bilj. 11., Art. 40, rub. br. 5.; *Kemper*, op. cit. u bilj. 17., Art. 40 EuInsVO, rub. br. 9.; *Mankowski*, op. cit. u bilj. 26., str. 888.; *Corno*, op. cit. u bilj. 11., str. 207.; *Reinhart*, op. cit. u bilj. 10., Art. 40 EuInsVO 2000, rub. br. 1., 13.; *Moss/Fletcher/Isaacs*, op. cit. u bilj. 10., rub. br. 8448.

36 Sadržaj obrasca za njemačko insolventijsko pravo izrađen za potrebu primjene članka 40. stavka 1. i 2. EuInsUr 2000 dostupan je na stranici njemačkog Saveznog ministarstva pravosuđa i za zaštitu potrošača: http://www.bmjv.de/SharedDocs/Downloads/DE/Europaeische_insolvenzverordnung/deutsch.pdf?__blob=publicationFile (posjećeno 14. listopada 2016.).

37 *Mankowski*, op. cit. u bilj. 26., str. 889-890.; *Corno*, op. cit. u bilj. 11., str. 206.; *Reinhart*, op. cit. u bilj. 10., Art. 40 EuInsVO 2000, rub. br. 17.-19.

38 Zakon o sudovima, Narodne novine, br. 28/13, 33/15, 82/15.

92.-93. Stečajnog zakona.³⁹ U slučaju u kojem je otvaranje insolventijskog postupka bilo objavljeno u drugoj državi članici u kojoj vjerovnik ima uobičajeno boravište, prebivalište ili sjedište u skladu s člankom 21. EuInsUr 2000, postavlja se pitanje bi li se moglo govoriti o podijeljenoj odgovornosti tog vjerovnika za nemogućnost prijave njegove tražbine, kada ga sud ili stečajni upravitelj nije obavijestio o otvaranju insolventijskog postupka, premda je sudu odnosno stečajnom upravitelju postojanje njegove tražbine bilo poznato.⁴⁰

Odredbе o dužnosti obavještavanja vjerovnika u drugim državama članica o otvaranju insolventijskog postupka koje su sadržane u članku 40. stavku. 1. i 2. te članku 42. stavku 1. EuInsUr 2000 primjenjuju se ne samo u slučaju otvaranja glavnog insolventijskog postupka, već i u slučaju otvaranja posebnog insolventijskog postupka, bilo da je riječ o partikularnom ili sekundarnom postupku.⁴¹ Naime, tekst odredbe u tom pogledu ne sadržava nikakvo ograničenje s obzirom na vrstu postupka.

2.2.2. *Europska uredba o insolventijskim postupcima iz 2015. godine*

Nova Uredba EuInsUr 2015, unosi nekoliko važnih novina u obavještavanje stranih vjerovnika o otvaranju insolventijskog postupka.

Prema članku 54. stavku 1. EuInsUr 2015, čim je u jednoj državi članici otvoren insolventijski postupak, nadležni sud te države ili upravitelj imenovan od strane tog suda će bez odlaganja o tomu obavijestiti sve poznate strane vjerovnike. Premda bi iz samog teksta te odredbe proizlazilo da će se obavijest po novome morati slati svim stranim vjerovnicima, a ne kao dosada, samo stranim vjerovnicima s uobičajenim boravištem, prebivalištem ili sjedištem u Europskoj uniji (čl. 54. st. 1. EuInsUr 2015), treba upozoriti na već spomenuti članak 2. točku 12. Uredbe koja pod pojmom „stranog vjerovnika“ razumijeva samo vjerovnika, koji svoje uobičajeno boravište, prebivalište ili sjedište ima u drugoj državi članici koja nije država članica otvaranja postupka, uključujući i porezne vlasti te nositelje socijalnog osiguranja država članica. Isto tako i *Razmatrajući razlog br. 64. EuInsUr 2015* spominje samo pravo vjerovnika, koji imaju uobičajeno boravište, prebivalište ili sjedište u Uniji da budu obaviješteni o otvaranju insolventijskog postupka, tako da se u tom smislu ništa nije promijenilo.⁴²

Obavještavanje će se i dalje vršiti pomoću standardnog obrasca, no on će se po novome utvrditi u skladu s člankom 88. EuInsUr 2015, što znači da će Europska komisija uz pomoć posebnog odbora donijeti provedbene pravne akte koji su potrebni za pripremu i eventualne kasnije izmjene tog obrasca (čl. 54. st. 3. reč. 1. EuInsUr 2015). Drugim riječima, na nivou čitave Unije, upotrebljavat će se jedinstveni obrazac.⁴³

39 Slično za njemačko pravo *Kemper*, op. cit. u bilj. 17., Art. 40 EuInsVO, rub. br. 10.

40 Usporedi *Mankowski*, op. cit. u bilj. 26., str. 890.; *Reinhart*, op. cit. u bilj. 10., Art. 40 EuInsVO 2000, rub. br. 19.

41 Drukčije *Reinhart*, op. cit. u bilj. 10., Art. 40 EuInsVO 2000, rub. br. 7. te *Schmidt*, op. cit. u bilj. 19., Art. 54, rub. br. 6., koji smatraju da se članak 40. EuInsUr 2000 ne primjenjuje na paralelan sekundarni insolventijski postupak.

42 Drugačije *Mangano*, op. cit. u bilj. 20., rub. br. 6.51.

43 Tako i *Kindler Peter/Samy Sakka*, *Die Neufassung der Europäischen Insolvenzverordnung*, *Europäische Zeitschrift für Wirtschaftsrecht (EuZW)*, 2015., br. 12., str. 465.

Obrazac će se objaviti na Europskom pravosudnom portalu i nosit će naslov *Obavijest o insolventijskom postupku* na svim službenim jezicima tijela Europske unije. Sadržaj obrasca bit će napisan na službenom jeziku države otvaranja postupka ili – ako u dotičnoj državi ima više službenih jezika - na službenom jeziku ili jednom od službenih jezika mjesta u kojem je insolventijski postupak otvoren ili će pak biti napisan na nekom drugom jeziku, koji je ta država prema članku 55. stavku 5. EuInsUr 2015 dopustila, kada se može pretpostaviti, da je taj jezik za strane vjerovnike lakše razumijeti (čl. 54. st. 2. reč. 2. EuInsUr 2015). Sam sadržaj obavijesti ostao je isti kao i prema važećem članku 40. stavku 2. EuInsUr 2000 (čl. 54. st. 2. reč. 1. EuInsUr 2015).

Nova je odredba prema kojoj se dotičnoj obavijesti mora priložiti kopija standardnog obrasca za prijavu tražbina prema članku 55. EuInsUr 2015 ili treba navesti gdje je taj obrazac dostupan (čl. 54. st. 2. EuInsUr 2015).

Osim toga, nova je i odredba prema kojoj u slučaju insolventijskog postupka koji se odnosi na fizičku osobu koja ne obavlja samostalnu gospodarsku (obrtničku) ili profesionalnu djelatnost primjena spomenutog standardnog obrasca nije obvezna, ako vjerovnici nisu obvezni prijaviti svoje tražbine, kako bi u tom postupku one bile uzete u obzir (čl. 54. st. 3. EuInsUr 2015). U tom slučaju primjena obrasca bit će fakultativna.⁴⁴ Isto tako, ako se država članica poziva na članak 24. stavak 4. EuInsUr 2015 i u slučaju insolventijskog postupka otvorenog protiv takve fizičke osobe ne objavljuje obavijesti predviđene u članku 24. stavku 2. EuInsUr 2015 u svom nacionalnom insolventijskom registru, tada u obavijesti o otvaranju insolventijskog postupka koja se dostavlja stranom vjerovniku prema članku 54. EuInsUr 2015 mora biti naveden sud koji je prema članku 5. EuInsUr 2015 nadležan za pobijanje odluke o otvaranju insolventijskog postupka, kao i rok za njezino pobijanje te mora biti dana uputa o kriterijima kako se računa dotični rok (čl. 24. st. 4. EuInsUr 2015).

U pogledu obavještanja nepoznatih vjerovnika o otvaranju insolventijskog postupka reformirana Uredba donosi još jednu važnu novinu koja pospešuje obavještanje stranih vjerovnika. Umjesto važećeg pravila prema kojem svaka država članica na čijem se području nalazi podružnica dužnika može predvidjeti obvezatno objavljivanje na njezinom teritoriju odluke o otvaranju stranog insolventijskog postupka (čl. 21. st. 2. EuInsUr 2000), novo pravilo određuje dužnost upravitelja odnosno dužnika u insolventijskom postupku s osobnom upravom da predloži da se u državi članici u kojoj dužnik ima podružnicu objavi odluka o otvaranju insolventijskog postupka i po potrebi i odluka o imenovanju upravitelja (čl. 28. st. 1. reč. 1. EuInsUr 2015). Pri objavi treba naznačiti tko je imenovan upraviteljem i temelji li se nadležnost na članku 3. stavku 1. ili stavku 2. Uredbe (čl. 28. st. 1. reč. 2. EuInsUr 2015). I dalje će upravitelj, a po novome i dužnik u insolventijskom postupku s osobnom upravom, imati ovlaštenje da i u svakoj drugoj državi članici, u kojoj to smatra potrebnim, predloži objavu odluke o otvaranju insolventijskog postupka i po potrebi i odluke o imenovanju upravitelja prema postupku koji dotična druga država članica predviđa za takvu objavu (čl. 28. st. 2. EuInsUr 2015). Izmijenjeno je i pravilo o upisu otvaranja insolventijskog postupka u javne registre drugih država članica.

44 Tako i *Schmidt*, op. cit. u bilj. 19., Art. 54, rub. br. 25.

Prema novome, država članica može zakonski propisati da se informacije iz članka 28. o otvaranju insolventijskog postupka obvezno upisuju u zemljišnu knjigu, trgovački registar ili neki njezin drugi javni registar, ako se na njezinom području nalazi podružnica dužnika koja je upisana u javni registar te države članice ili ako se u njoj nalazi nekretnina dužnika. U tom slučaju će upravitelj ili dužnik u insolventijskom postupku s osobnom upravom osigurati upis u registar putem svih potrebnih mjera (čl. 29. st. 1. EuInsUr 2015). Osim toga, upravitelj ili dužnik u insolventijskom postupku s osobnom upravom može predložiti takav upis u svakoj drugoj državi članici, ako pravo te države članice, u kojoj se registar vodi, takav upis dopušta (čl. 29. st. 2. EuInsUr 2015).

U pogledu obavještanja stranih vjerovnika koji svoje boravište, prebivalište ili sjedište imaju u nekoj državi koja nije članica Europske unije, kao i u pogledu obavještanja domaćih vjerovnika vrijedit će i dalje pravila koja o tomu sadrži pravo države članice otvaranja insolventijskog postupka (čl. 7. st. 2. sl. h. EuInsUr 2015).⁴⁵

2.3. Oblik prijave tražbine i zastupanje pri podnošenju prijave

2.3.1. Uredba o insolventijskim postupcima iz 2000. godine

Kao što je već spomenuto, pravo države članice otvaranja insolventijskog postupka u pravilu regulira postupak prijave tražbina vjerovnika (čl. 4. st. 2. sl. h. EuInsUr 2000).

No, kada je riječ o stranim vjerovnicima, koji imaju uobičajeno boravište, prebivalište ili sjedište u Europskoj uniji, tada iz članka 39., kao i iz članka 42. stavka 2. rečenice 2. EuInsUr 2000, nedvojbeno proizlazi da oni svoju prijavu vrše u pismenom obliku.⁴⁶ Ipak, rješenje ne bi trebalo tumačiti odviše formalistički, pa bi trebalo uzeti, da bi se ti vjerovnici mogli poslužiti i drugim lakšim formama prijave tražbine (primjerice putem e-pošte), ako ih *lex fori concursus* predviđa.⁴⁷ *Lex fori concursus* se ne bi smio primijeniti na te vjerovnike, ako bi on predviđao neke kompliciranije oblike prijave tražbine od Uredbom propisane pismene prijave tražbina vjerovnika.⁴⁸

Nažalost, važeća Uredba iz 2000. godine nema posebne norme o zastupanju vjerovnika pri podnošenju prijave, pa se otvara pitanje, bi li za to pitanje bilo mjerodavno pravo države otvaranja insolventijskog postupka (*lex fori concursus*), pri čemu se misli na cjelokupni pravni sustav te države, uključujući i njezine kolizijske norme o zastupanju stranih državljana pred domaćim sudom, dakle, sukladno bi se primijenio članak 4. stavak 2. slovo h. EuInsUr 2000 ili bi ipak, članak 39. EuInsUr 2000 trebalo tumačiti na način da je dovoljno da strani vjerovnici s uobičajenim boravištem, prebivalištem ili sjedištem u Europskoj uniji podnesu svoju prijavu

45 Tako izričito i *Schmidt*, op. cit. u bilj. 19., Art. 54, rub. br. 10.

46 *Smid*, op. cit. u bilj. 14., str. 132., rub. br. 8.; *Paulus*, op. cit. u bilj. 11., Art. 39, rub. br. 6.; *Kemper*, op. cit. u bilj. 17., Art. 39 EuInsVO, rub. br. 8.; Art. 41, rub. br. 6.

47 Za elasticitet u tumačenju navedenih normi Uredbe i *Corno*, op. cit. u bilj. 11., str. 209. te *Moss/Fletcher/Isaacs*, op. cit. u bilj. 10., rub. br. 8.445.

48 U tom pravcu i sljedeći autori: *Paulus*, op. cit. u bilj. 11., Art. 39, rub. br. 6.; *Corno*, op. cit. u bilj. 11., str. 209.; *Reinhart*, op. cit. u bilj. 10., Art. 39 EuInsVO 2000, rub. br. 13.

pismenim putem, te da se od njih ne može zahtijevati da pritom budu obvezno zastupani putem odvjetnika, pa čak i ako bi dotični *lex fori concursus* to predviđao. Naime, obvezno zastupanje pri podnošenju prijave tražbine u insolventnijski postupak sasvim sigurno otežava prijavljivanje tražbine.

Spomenimo na ovom mjestu da Uredba predviđa dužnost upravitelja glavnog insolventnijskog postupka i sekundarnog insolventnijskog postupka da u drugom postupku prijave tražbine koje su u postupku u kojem su oni imenovani već prijavljene, ako je to za interese vjerovnika u postupku u kojem su oni imenovani povoljnije, poštujući pravo tih vjerovnika da takvo prijavljivanje odbiju ili prijavu tražbine povuku, ako je takvo pravo predviđeno mjerodavnim pravom (čl. 32. st. 2. EuInsUr 2000). Smisao je te odredbe upravo vjerovnicima olakšati prijavu tražbina, ako se protiv istog dužnika paralelno vodi više insolventnijskih postupaka u različitim državama članicama.

Prema hrvatskom pravu prijava tražbina u stečajni postupak podnosi se na propisanom obrascu u dva primjerka (čl. 257. st. 1. reč. 1. SZ). Ako podnesak nije podnesen na propisanom obrascu, sud će ga odbaciti kao nedopušten (čl. 13. st. 4. SZ). Drugim riječima, ako tražbina nije prijavljena na propisanom obrascu, takva bi se prijava odbacila. Ovo loše formalističko zakonsko rješenje o odbacivanju prijave tražbine, ako ona ne bi bila podnesena putem propisanog obrasca, hrvatski stečajni sud nikako ne bi smio primijeniti u odnosu na strane vjerovnike s uobičajenim boravištem, prebivalištem ili sjedištem u nekoj drugoj državi članici Europske unije, ako bi prijava tražbine sadržavala sve elemente koje mora imati prema članku 41. EuInsUr 2000⁴⁹, s obzirom na to da ta važeća Uredba ne predviđa obvezu podnošenja prijave tražbine na obrascu, a takav vjerovnik svoju tražbinu može prijaviti i na jeziku te druge države članice (čl. 42. st. 2. EuInsUr 2000).⁵⁰ Obrasci za prijavu tražbina u stečajnom postupku otvorenim u Republici Hrvatskoj izrađeni su samo na hrvatskom jeziku.⁵¹

2.3.2. Uredba o insolventnijskim postupcima iz 2015. godine

Reformirana Uredba iz 2015. godine mijenja važeća rješenja u sljedećim aspektima.

U članku 53. rečenici 1. EuInsUr 2015 izričito je rečeno da se svaki strani vjerovnik može pri prijavi svoje tražbine u insolventnijski postupak služiti svim komunikacijskim sredstvima koji su prema pravu države otvaranja postupka dopušteni. Pod pojmom „stranog vjerovnika“, kao što je već istaknuto, Uredba razumijeva samo vjerovnika, koji svoje uobičajeno boravište, prebivalište ili sjedište ima u drugoj državi članici koja nije država članica otvaranja postupka, uključujući i porezne vlasti te nositelje socijalnog osiguranja država članica (čl. 2. toč. 12. EuInsUr 2015). Ti se strani vjerovnici mogu koristiti ne samo pismenim putem pri prijavi svojih tražbina već izričito prema novom pravilu Uredbe svim komunikacijskim sredstvima, koje

49 Vidjeti dio 2.4.1 ovoga rada.

50 Vidjeti dio 2.5.1 ovoga rada.

51 Vidjeti Pravilnik o sadržaju i obliku obrazaca na kojima se podnose podnesci u predstečajnom i stečajnom postupku, Narodne novine, br. 107/15.

lex fori concursus dopušta. Time se svjesno željelo olakšati prijavljivanje tražbina dotičnih stranih vjerovnika.⁵²

Reformirana Uredba za razliku od važeće Uredbe predviđa i podnošenje prijave putem standardnog obrasca. Strani vjerovnici mogu svoje tražbine prijaviti putem standardnog obrasca koji će se utvrditi prema članku 88. Uredbe. Obrazac nosi naslov *Prijava tražbine* na svim službenim jezicima tijela Unije (čl. 55. st. 1. EuInsUr 2015). Pritom je važno naglasiti, da strani vjerovnici ne moraju koristiti propisani obrazac za prijavu njihovih tražbina⁵³, no u tom slučaju njihova prijava ipak mora sadržavati podatke koji su navedeni u članku 55. stavku 2. EuInsUr 2015 (čl. 55. st. 4. EuInsUr 2015).⁵⁴

Nadalje, reformirana Uredba u članku 53. rečenici 2. izričito propisuje da zastupanje putem odvjetnika ili putem nekoga drugog pravnog profesionalca samo u svrhu prijave tražbine nije obvezno, što će riješiti dilemu, koja je dosada postojala u primjeni važeće Uredbe iz 2000. godine. Takvo rješenje mnogo znači za financijski aspekt prijave tražbine u prekograničnim insolventijskim postupcima te znatno olakšava prijavljivanje tražbine, jer će strani vjerovnik uvijek moći osobno bez odvjetnika prijaviti tražbinu, čak i kada bi *lex fori concursus* za prijavu tražbine predviđao obvezno zastupanje putem odvjetnika.⁵⁵ U pogledu pitanja treba li strani vjerovnik radi daljnjeg sudjelovanja u insolventijskom postupku (sudjelovanje na ročištu ili poduzimanje bilo kojih drugih radnji osim prijave tražbine) i dostave drugih pismena osim onog kojim se obavještava o otvaranju insolventijskog postupka i obrasca za prijavu tražbine, imati punomoćnika, bit će mjerodavno pravo države otvaranja insolventijskog postupka.⁵⁶

Reformirana Uredba zadržala je pravilo o dužnosti upravitelja glavnog insolventijskog postupka i sekundarnog insolventijskog postupka da u drugom postupku prijave tražbine koje su u postupku u kojem su oni imenovani već prijavljene, ako je to za interese vjerovnika u postupku u kojem su oni imenovani povoljnije, poštujući pravo tih vjerovnika da takvo prijavljivanje odbiju ili prijavu tražbine povuku, ako je takvo pravo predviđeno mjerodavnim pravom (čl. 45. st. 2. EuInsUr 2015).

U pogledu oblika prijave tražbine, kao i zastupanja pri prijavi tražbine domaćih vjerovnika kao i stranih vjerovnika koji svoje uobičajeno boravište, prebivalište i sjedište nemaju u drugoj državi članici Europske unije, već izvan Europske unije, bit će i dalje mjerodavno pravo države otvaranja insolventijskog postupka (čl. 7. st. 2. sl. h. EuInsUr 2015).

52 Tako i *Schmidt*, op. cit. u bilj. 19., Art. 54, rub. br. 9.

53 Tako izričito i *Moss/Fletcher/Isaacs*, op. cit. u bilj. 10., rub. br. 8.742. te *Kindler/Sakka*, op. cit. u bilj. 42., str. 465.

54 Vidjeti dio 2.4.2. ovoga rada.

55 Tako i *Reinhart*, op. cit. u bilj. 10., Art. 53 EuInsVO 2015, rub. br. 5.

56 Slično i *Schmidt*, op. cit. u bilj. 19., Art. 53, rub. br. 11.

2.4. Sadržaj prijave tražbine

2.4.1. Uredba o insolventnim postupcima iz 2000. godine

Sadržaj prijave tražbina vjerovnika u pravilu određuje pravo države članice u kojoj je otvoren insolventni postupak (čl. 4. st. 2. sl. h. EuInsUr 2000).

U odnosu na strane vjerovnike koji imaju svoje uobičajeno boravište, prebivalište ili sjedište u Europskoj uniji članak 41. EuInsUr 2000 predviđa odstupanje od generalne mjerodavnosti *legis fori concursus* u pogledu sadržaja prijave tražbine te sam određuje sadržaj te prijave.⁵⁷ Naime, članak 41. EuInsUr 2000 određuje da će vjerovnik pri prijavi svoje tražbine poslati kopije eventualno postojećih isprava kojima se dokazuje njegova tražbina, da će navesti vrstu svoje tražbine, trenutak njezinog nastanka kao i njezin iznos, nadalje, da će navesti poziva li se u pogledu tražbine na neki privilegij, stvarnopravno osiguranje ili pridržaj vlasništva te da će navesti koja je imovina predmet njegova osiguranja.

Drugim riječima, ako bi strani vjerovnik s uobičajenim boravištem, prebivalištem ili sjedištem u Europskoj uniji naveo podatke koje zahtijeva članak 41. EuInsUr 2000, njegova bi se prijava morala smatrati urednom, čak i ako bi inače *lex fori concursus* predviđao opširniji obvezni sadržaj prijave tražbine.⁵⁸

Iz članka 41. EuInsUr 2000 proizlazi da nepostojanje dokaza o postojanju tražbine samu prijavu tražbine ne čini nedopuštenom, ali ako takvi dokazi postoje, trebalo bi njihove kopije priložiti prijavi.⁵⁹ Smatra se da se dotične vjerovnike ne bi smjelo tražiti ovjeru kopija dokaza, čak i ako bi *lex fori concursus* to predviđao.⁶⁰

Prema hrvatskom pravu prijava tražbine podnosi se stečajnom upravitelju na propisanom obrascu u dva primjerka i sadržava: 1. podatke za identifikaciju vjerovnika; 2. podatke za identifikaciju dužnika; 3. pravnu osnovu tražbine, iznos tražbine u kunama; 4. naznaku o dokazu za postojanje tražbine; 5. naznaku o postojanju ovršne isprave te 6. naznaku o postojanju postupka pred sudom (čl. 257. st. 1. SZ). Prijavi tražbine u prijepisu se prilažu isprave iz kojih tražbina proizlazi, odnosno kojima se dokazuje (čl. 257. st. 2. SZ). Podatci za identifikaciju u smislu Stečajnog zakona sastoje se od: 1. tvrtke ili naziva, sjedišta i poslovne adrese i osobnoga identifikacijskog broja za pravnu osobu te 2. imena i prezimena, sjedišta i poslovne adrese, adrese prebivališta i osobnoga identifikacijskog broja za fizičku osobu (čl. 14. SZ). Izlučni i razlučni vjerovnici ne podnose prijave svojih tražbina. Izlučni vjerovnici dužni su obavijestiti stečajnoga upravitelja o svom izlučnom pravu, pravnoj osnovi izlučnoga prava i naznačiti predmet na koji se njihovo izlučno pravo odnosi, odnosno u obavijesti naznačiti pravo na naknadu štete u slučaju neovlaštenog

57 Isto tumačenje i *Kemper*, op. cit. u bilj. 17., Art. 41 EuInsVO, rub. br. 3. te *Reinhart*, op. cit. u bilj. 10., Art. 41 EuInsVO 2000, rub. br. 1. i 4.

58 Tako i njemački autori: *Paulus*, op. cit. u bilj. 11., Art. 41, rub. br. 2.; *Kemper*, op. cit. u bilj. 17., Art. 41 EuInsVO, rub. br. 5.; *Wimmer*, op. cit. u bilj. 13., Anhang I nach § 358, rub. br. 142.; *Reinhart*, op. cit. u bilj. 10., Art. 41 EuInsVO 2000, rub. br. 1, 8. U tom pravcu i *Corno*, op. cit. u bilj. 11., str. 210. te *Moss/Fletcher/Isaacs*, op. cit. u bilj. 10., rub. br. 8450.

59 U istom pravcu i *Kemper*, op. cit. u bilj. 17., Art. 41 EuInsVO, rub. br. 8.

60 *Paulus*, op. cit. u bilj. 11., Art. 41, rub. br. 2.

otuđenja predmeta izlučnog prava prema članku 148. SZ-a (čl. 258. st. 1. SZ). Razlučni vjerovnici dužni su obavijestiti stečajnoga upravitelja o svom razlučnom pravu, pravnoj osnovi razlučnoga prava i dijelu imovine stečajnoga dužnika na koji se odnosi njihovo razlučno pravo. Ako razlučni vjerovnici prijavljuju i tražbinu kao stečajni vjerovnici, u prijavi su dužni naznačiti dio imovine stečajnoga dužnika na koji se odnosi njihovo razlučno pravo i iznos do kojega njihova tražbina predvidivo neće biti namirena tim razlučnim pravom (čl. 258. st. 2. reč. 1. i 2. SZ).

Ako bi strani vjerovnik s uobičajenim boravištem, prebivalištem ili sjedištem u drugoj državi članici Europske unije podnio prijavu tražbine u hrvatski stečajni postupak bez navođenja osobnog identifikacijskog broja za vjerovnika odnosno dužnika, takvu prijavu ne bi se smjelo odbaciti, ako bi se inače moglo utvrditi tko je dužnik, a tko vjerovnik u toj prijavi. Isto tako, prijava takvog vjerovnika ne bi se smjela odbaciti, ako u njoj ne bi bila sadržana naznaka dokaza o postojanju tražbine, naznaka o postojanju ovršne isprave ili naznaka o postojanju postupka pred sudom, jer je riječ o podacima koji prelaze obvezni sadržaj prijave naveden u članku 41. EuInsUr 2000. U obavijesti iz članka 40. EuInsUr 2000 hrvatski stečajni sud odnosno stečajni upravitelj morao bi uputiti strane vjerovnike da izlučni i razlučni vjerovnici ne prijavljuju svoje tražbine, ali im ujedno dati i informaciju, koje obavijesti su oni prema članku 258. stavka 1. i stavka 2. SZ-a dužni dati stečajnom upravitelju.

Ako bi strani vjerovnik s uobičajenim boravištem, prebivalištem ili sjedištem u Europskoj uniji podnio prijavu tražbine u insolventijski postupak koja ne bi sadržavala sve podatke koju prijava u skladu s člankom 41. EuInsUr 2000 treba sadržavati, pravni učinak i postupanje s takvom nepotpunom prijavom bili bi podvrgnuti pravu države otvaranja insolventijskog postupka, dakle, mjerodavan bi bio *lex fori concursus*, kao i u pogledu svih drugih pitanja koji se odnose na prijavu tražbine, a koja Uredba ne regulira posebnim odredbama (čl. 4. st. 2. sl. h. EuInsUr 2000).⁶¹ Način ispitivanja i utvrđivanje tražbina također regulira *lex fori concursus* (čl. 4. st. 2. sl. h. EuInsUr 2000).

2.4.2. Uredba o insolventijskim postupcima iz 2015. godine

Reformirana Uredba iz 2015. godine detaljnije regulira sadržaj prijave tražbine stranih vjerovnika, pri čemu je sadržaj pojma „stranog vjerovnika“ određen već više puta spomenutim člankom 2. točkom 12. Uredbe.

Strani vjerovnici mogu svoje tražbine prijaviti putem standardnog obrasca, koji se utvrđuje prema članku 88. Uredbe, a koji sadrži sljedeće podatke: a) ime, poštansku adresu, adresu elektroničke pošte, ako postoji, osobni identifikacijski broj, ako postoji kao i bankovne podatke stranog vjerovnika; b) iznos tražbine, uz navođenje glavne tražbine i eventualno kamata kao i datum nastanka tražbine te datum dospelosti, ako se razlikuju; c) ako tražbina obuhvaća i kamate, kamatnu stopu, uz navođenje radi li se o zakonskoj ili ugovornoj kamatnoj stopi, razdoblje za koje se kamata potražuje, kao i iznos kapitaliziranih kamata; d) ako se traže troškovi nastali pri dokazivanju tražbine prije otvaranja postupka, iznos i pojedinosti o tim troškovima; e) vrstu tražbine; f)

61 U tom pravcu i Kemper, op. cit. u bilj. 17., Art. 41 EuInsVO, rub. br. 9.

zahtijeva li se status privilegiranog vjerovnika i osnova takvog zahtjeva; g) ističe li se za tražbinu stvarnopravno osiguranje ili pridržaj prava vlasništva i ako da, koja je imovina predmet osiguranja, datum nastanka osiguranja i registarski broj, ako je osiguranje upisano u registar; h) zahtijeva li se prijebroj, i ako da, iznose uzajamnih tražbina koje u trenutku otvaranja insolventijskog postupka postoje, datum njihovog nastanka i neto iznos zatraženog prijebroja (čl. 55. st. 1. i st. 2. reč. 1. EuInsUr 2015). Taj obrazac sadrži i uputu, da bankovni podatci kao i osobni identifikacijski broj vjerovnika iz članka 55. stavka 2. slova a. EuInsUr 2015 nisu obvezatni (čl. 55. st. 3. EuInsUr 2015).

Navedeni standardni obrazac nosi naslov „*Prijava tražbine*“ na svim službenim jezicima tijela Unije (čl. 55. st. 1. reč. 1. EuInsUr 2015).

I prema reformiranoj Uredbi prijavi tražbine prilažu se kopije postojećih dokaza (čl. 55. st. 2. reč. 2. EuInsUr 2015), kako to određuje i važeća Uredba iz 2000. godine (čl. 41. EuInsUr 2000).

Kao što je već rečeno, prijava tražbine ne mora se podnijeti putem propisanog standardnog obrasca, no svaka prijava tražbine mora sadržavati gore navedene podatke odnosno informacije iz članka 55. stavka 2. EuInsUr 2015 (čl. 55. st. 4. EuInsUr 2015). Time je sadržaj prijave tražbine detaljiziran te na razini Europske unije unificiran za sve strane vjerovnike koji svoje uobičajeno boravište, prebivalište ili sjedište imaju u drugoj državi članici koja nije država članica otvaranja insolventijskog postupka (čl. 2. toč. 12. EuInsUr 2015). Pravo države članice otvaranja postupka ne bi moglo u pogledu navedenih vjerovnika tražiti dodatne obigatorne podatke u njihovoj prijavi tražbine.⁶²

Kako prema važećoj tako i prema reformiranoj Uredbi, pravo države otvaranja insolventijskog postupka određuje sadržaj prijave tražbina domaćih vjerovnika kao i onih stranih vjerovnika koji nemaju uobičajeno boravište, prebivalište ili sjedište u drugoj državi članici Europske unije, već izvan Europske unije (čl. 4. st. 2. sl. h. EuInsUr 2000; čl. 7. st. 2. sl. h. EuInsUr 2015).

S obzirom na to da je svrha članka 55. EuInsUr 2015 olakšati prijavu vjerovnicima koji imaju uobičajeno boravište, prebivalište ili sjedište u državi članici Europske unije koja nije država članica otvaranja insolventijskog postupka, treba uzeti da bi prijava tražbina tih vjerovnika koja ne bi sadržavala sve podatke koje taj članak navodi, ali bi sadržavala sve podatke prema pravu države članice otvaranja insolventijskog postupka ipak bila uredna.⁶³

U *Razmatrajućem razlogu br. 64*. EuInsUr 2015 izričito se navodi da nacionalno pravo određuje posljedice nepotpunog ispunjavanja standardnog obrasca. To jasno proizlazi i iz članka 7. stavka 2. sl. h. EuInsUr 2015.

62 Tako i *Schmidt*, op. cit. u bilj. 19., Art. 55, rub. br. 15.

63 Isto stajalište zastupa i *Reinhart*, op. cit. u bilj. 10., Art. 55 EuInsUr 2015, rub. br. 7.

2.5. Jezik prijave tražbine

2.5.1. Uredba o insolventijskim postupcima iz 2000. godine

Prema članku 42. stavku 2. EuInsUr 2000 svaki vjerovnik, koji svoje uobičajeno boravište, prebivalište ili sjedište ima u drugoj državi članici, a ne u državi otvaranja postupka, može svoju tražbinu prijaviti i na službenom jeziku ili jednom od više službenih jezika te druge države članice. U tom slučaju prijava mora barem nositi naslov *Prijava tražbine* na službenom jeziku ili na jednom od službenih jezika države otvaranja. Od vjerovnika se može zahtijevati prijevod prijave na službeni jezik ili na jedan od službenih jezika države otvaranja (čl. 42. st. 2. reč. 1.-3. EuInsUr 2000).

Iz navedenih odredaba proizlazi da samo oni strani vjerovnici koji svoje uobičajeno boravište, prebivalište ili sjedište imaju u Europskoj uniji mogu birati hoće li svoju prijavu tražbine izraditi na jeziku države članice u kojoj imaju svoje uobičajeno boravište, prebivalište ili sjedište ili na jeziku države članice u kojoj je insolventijski postupak otvoren. Ako se odluče za prvo rješenje, tada prijavu svoje tražbine moraju barem nasloviti na jeziku države članice u kojoj je otvoren insolventijski postupak, u kojem slučaju se od njih može tražiti prijevod prijave tražbine na jezik države članice u kojoj je insolventijski postupak otvoren.

Svrha je ovih odredaba omogućiti što ravnopravniji položaj stranih vjerovnika s uobičajenim boravištem, prebivalištem ili sjedištem u Europskoj uniji s domaćim vjerovnicima, koji su u faktičkoj prednosti zbog poznavanja jezika na kojem se vodi insolventijski postupak, a s druge strane osigurati funkcionalnost postupka.⁶⁴

Smatra se da se prema članku 42. stavku 2. EuInsUr 2000 može od stranog vjerovnika tražiti ne samo prijevod prijave njegove tražbine, već i prijevod dokumenata koji su priloženi prijavi na jezik države članice u kojoj je otvoren insolventijski postupak, a kako bi se prijavljena tražbina doista mogla ispitati.⁶⁵ Nadalje, smatra se da troškove prijevoda prijave tražbine i priloga snosi dotični strani vjerovnik.⁶⁶ No, može li se naknada tih troškova tražiti u insolventijskom postupku, to određuje pravo države otvaranja insolventijskog postupka (čl. 4. st. 2. EuInsUr 2000), dakle *lex fori concursus*.⁶⁷ Uredba ne sadrži posebnu odredbu za slučaj, ako bi se strani vjerovnik oglušio na poziv da podnese prijevod njegove prijave tražbine na stranom jeziku. Stoga to pitanje regulira pravo države otvaranja insolventijskog postupka.⁶⁸

Strani vjerovnici koji svoje uobičajeno boravište, prebivalište ili sjedište nemaju u nekoj od država članica Europske unije, već u nekoj drugoj državi, kao i domaći vjerovnici svoju prijavu tražbine podnositi će na jeziku koji određuje pravo države

64 Slično *Paulus*, op. cit. u bilj. 11., Art. 42 EuInsVO, rub. br. 1.

65 *Paulus*, op. cit. u bilj. 11., Art. 42, rub. br. 6.; *Kemper*, op. cit. u bilj. 17., Art. 42 EuInsVO, rub. br. 8.

66 *Smid*, op. cit. u bilj. 14., str. 132, rub. br. 8.; *Paulus*, op. cit. u bilj. 11., Art. 42, rub. br. 7.; *Kemper*, op. cit. u bilj. 17., Art. 42 EuInsVO, rub. br. 6.; *Reinhart*, op. cit. u bilj. 10., Art. 42 EuInsVO 2000, rub. br. 8.; *Mankowski*, op. cit. u bilj. 26., str. 891.

67 *Kemper*, op. cit. u bilj. 17., Art. 42 EuInsVO, rub. br. 8.; *Reinhart*, op. cit. u bilj. 10., Art. 42 EuInsVO 2000, rub. br. 8.

68 Tako i *Corno*, op. cit. u bilj. 11., str. 209.

članice otvaranja insolventijskog postupka, a to će u pravilu biti službeni jezik te države članice (čl. 4. st. 2. sl. h. EuInsUr 2000).⁶⁹

2.5.2. Uredba o insolventijskim postupcima iz 2015. godine

Prema reformiranoj Uredbi iz 2015. godine tražbine se mogu prijaviti na jednom od službenih jezika tijela Unije (čl. 55. st. 5. reč. 1. EuInsUr 2015).

Sud, stečajni upravitelj ili dužnik u insolventijskom postupku s osobnom upravom mogu od vjerovnika tražiti prijevod na službeni jezik države otvaranja postupka ili – ako u toj državi članici ima više službenih jezika, na službeni jezik ili na jedan od službenih jezika mjesta u kojem je insolventijski postupak otvoren ili pak na neki drugi jezik, koji je ta država članica dopustila (čl. 55. st. 5. reč. 2. EuInsUr 2015).

Svaka država članice navodi, dopušta li pored svoga službenog jezika ili svojih službenih jezika druge službene jezike tijela Unije za prijavu tražbina (čl. 55. st. 5. reč. 3. EuInsUr 2015).

Navedene se odredbe odnose samo na prijavu tražbina stranih vjerovnika koji svoje uobičajeno boravište, prebivalište ili sjedište imaju u drugoj državi članici koja nije država otvaranja insolventijskog postupka (čl. 55. st. 3. u povezanosti sa stavkom 1. istog članka, kao i člankom 2. točkom 12. EuInsUr 2015). Dakle, reformirana Uredba iz 2015. godine tim vjerovnicima omogućava prijavu tražbine ne samo na jeziku države članice u kojoj oni imaju svoje uobičajeno boravište, prebivalište ili sjedište ili na jeziku države otvaranja insolventijskog postupka, kao što je to slučaj prema Uredbi iz 2000. godine, već na bilo kojem službenom jeziku tijela Unije.

Novo pravilo, prema kojem svaka država članica navodi dopušta li pored svojeg službenog ili službenih jezika prijavu tražbina stranim vjerovnicima i na nekom drugom službenom jeziku tijela Unije uvedena je, kako bi se još više stranim vjerovnicima olakšala prijava tražbine kao i njezin eventualno potreban prijevod. Za očekivati je da će države članice, ako će dopuštati prijavu tražbine stranim vjerovnicima na nekom dodatnom službenom jeziku tijela Unije, kao dodatni jezik određivati engleski jezik.

U odnosu na sve ostale vjerovnike jezik prijave tražbine i dalje će određivati pravo države otvaranja insolventijskog postupka (čl. 4. st. 2. sl. h. EuInsUr 2000; čl. 7. st. 2. sl. h. EuInsUr 2015).

2.6. Ostala pitanja u vezi s prijavom tražbine

2.6.1. Uredba o insolventijskim postupcima iz 2000. godine

U pogledu svih ostalih pitanja prijave tražbina za koje ne postoje posebne odredbe Uredbe mjerodavno je pravo države članice u kojoj je otvoren insolventijski postupak (čl. 4. st. 2. sl. h. EuInsUr 2000).

Tako će, između ostalog, *lex fori concursus* određivati i rok u kojem se prijava tražbine može izvršiti, trenutak od kojeg se računa početak tijeka tog roka, pravne posljedice nepravodobnog podnošenja prijave tražbina, odnosno eventualnu

⁶⁹ Tako i *Paulus*, op. cit. u bilj. 11., Art. 42, rub. br. 5; *Kemper*, op. cit. u bilj. 17., Art. 42 EuInsVO, rub. br. 4.

mogućnost naknadne prijave tražbine.

Troškove prijave tražbine, uključujući i eventualne troškove njezinog prijevoda, prethodno će, bez sumnje snositi vjerovnik. No, *lex fori concursus* će određivati mogu li se ti troškovi nadoknaditi u insolventijskom postupku (čl. 4. st. 2. sl.h. EuInsUr 2000).

2.6.2. Uredba o insolventijskim postupcima iz 2015. godine

I prema reformiranoj Uredbi vrijedi pravilo da je u pogledu svih ostalih pitanja prijave tražbina za koje ne postoje posebne odredbe Uredbe mjerodavno pravo države članice u kojoj je otvoren insolventijski postupak (čl. 7. st. 2. sl. h. EuInsUr 2015).

Upravo u pogledu rokova za prijavu tražbina reformirana Uredba donosi važne novine. Tražbine se prijavljuju unutar roka koje određuje pravo države otvaranja postupka (čl. 55. st. 6. reč. 1. EuInsUr 2015). No, kod stranih vjerovnika u smislu članka 2. točke 12. EuInsUr 2015 taj rok iznosi najmanje 30 dana od objave otvaranja insolventijskog postupka u insolventijskom registru države otvaranja postupka (čl. 55. st. 6. reč. 2. EuInsUr 2015). Ako je država članica odlučila koristiti se člankom 24. stavkom 4. Uredbe te podatke o insolventijskom postupku otvorenom protiv fizičke osobe koja ne obavlja samostalnu gospodarsku (obrtničku) ili profesionalnu djelatnost, a koji su predviđeni u članku 24. stavli 2. EuInsUr 2015, ne objavljuje u svom insolventijskom registru, tada rok za prijavu tražbine iznosi najmanje 30 dana od dana obavještanja vjerovnika o tom insolventijskom postupku prema članku 54. EuInsUr 2015 (čl. 55. st. 6. reč. 3. EuInsUr 2015). Ove odredbe Uredbe imat će prednost pred rješenjima nacionalnog prava država članice koja je otvorila insolventijski postupak, dakle pred rješenjima koje predviđa *lex fori concursus*.⁷⁰

Nova je i odredba, prema kojoj sud, upravitelj ili dužnik u insolventijskom postupku s osobnom upravom, ako sumnja u neku od prijavljenih tražbina, mora dati vjerovniku mogućnost, da podnese dodatne dokaze za postojanje i visinu tražbine (čl. 55. st. 7. EuInsUr 2015). Sadržaj tog pravila nije dovoljno jasan jer se postavlja pitanje mora li sud dati mogućnost vjerovniku da svoje dodatne dokaze iznese u okviru insolventijskog postupka, čime bi se zadiralo u nacionalnu insolventijsku proceduru država članica ili dostaje da se vjerovnika čiju je tražbinu upravitelj osporio rješenjem uputi na parnicu. No, svakako bi to pravilo u odnosu na upravitelja bilo korisno tumačiti na način, da bi on, ako ima sumnju u pogledu određene tražbine, prije njezina osporavanja, trebao vjerovnika te tražbine pozvati da mu podnese dodatne dokaze, kako bi se izbjeglo nepotrebno osporavanje i vođenje parnice, a što bi bilo u skladu s načelom ekonomičnosti i efikasnosti postupka.⁷¹ Pritom bi se stranom vjerovniku morao dati određen primjeren rok za podnošenje dodatnih dokaza⁷², kako bi se izbjeglo odugovlačenje insolventijskog postupka, i kako bi se poštovali zakonski rokovi u nacionalnom pravu koji postoje za održavanje ispitnog ročišta u insolventijskom postupku.

70 Tako i *Reinhart*, op. cit. u bilj. 10., Art. 55 EuInsUr 2015, rub. br. 11.

71 *Garašić*, op. cit. u bilj. 7., str. 59.-60. Kritično o članku 55. stavku 7. EuInsUr 2015 i *Reinhart*, op. cit. u bilj. 10., Art. 55 EuInsUr 2015, rub. br. 12.

72 Tako i *Schmidt*, op. cit. u bilj. 19., Art. 55, rub. br. 44.

3. ZAKLJUČNA RIJEČ

U pravilu je pravo države članice otvaranja insolventijskog postupka mjerodavno za pitanja prijave tražbine vjerovnika u tom postupku (čl. 4. st. 2. sl. h. EuInsUr 2000).

No, u svojoj Glavi IV. Uredba iz 2000. godine sadrži nekoliko posebnih pravila kojima se odstupa od mjerodavnosti *legis fori concursus*, a kojima se regulira pravo prijave tražbina i obavještanja stranih vjerovnika s uobičajenim boravištem, prebivalištem ili sjedištem u Europskoj uniji o otvaranju insolventijskog postupka, kao i oblik, sadržaj te jezik prijave njihovih tražbina u otvorenom insolventijskom postupku na teritoriju neke od država članice Europske unije. (čl. 39.-42. EuInsUr 2000). Svrha je tih odredaba u prvom redu osigurati faktičku ravnopravnost stranih vjerovnika koji imaju uobičajeno boravište, prebivalište ili sjedište u Europskoj uniji s domaćim vjerovnicima u pogledu mogućnosti prijave tražbine te im olakšati prijavu njihovih tražbina.

Reformirana Uredba iz 2015. godine zadržava te posebne odredbe u svojoj Glavi IV. (čl. 53.-55. EuInsUr 2015), ali ih ipak dijelom modernizira i precizira te novim pravilima pokušava napraviti korak dalje u olakšavanju stranim vjerovnicima prijavu njihovih tražbina.

Šteta je što i reformirana Uredba pod pojmom „stranih vjerovnika“ smatra samo vjerovnike koji imaju uobičajeno boravište, prebivalište ili sjedište u drugoj državi članici Europske unije, a koja nije država članica u kojoj je insolventijski postupak otvoren (čl. 2. toč. 12. EuInsUr 2015), te što posebnim odredbama Glave IV. koje se odnose na prijavu tražbine ne osigurava ravnopravnost svim stranim vjerovnicima dužnika.

No, potrebno je pozdraviti nova pravila reformirane Uredbe kojima se: uvodi jedinstveni obrazac na razini Europske unije za obavještanje stranih vjerovnika o otvaranju insolventijskog postupka (čl. 54. st. 3. reč. 1. EuInsUr 2015); propisuje dostava obrasca za prijavu tražbina zajedno s obavješću o otvaranju insolventijskog postupka poznatim stranim vjerovnicima (čl. 54. st. 2. reč. 2. EuInsUr 2015); jačaju odredbe o objavi odluke o otvaranju insolventijskog postupka u drugim državama članicama (čl. 28. st. 1. reč. 1.-2. EuInsUr 2015) i upisu te odluke u javne registre drugih država članica (čl. 29. st. 1.-2. EuInsUr 2015), a koje imaju za cilj obavijestiti nepoznate strane vjerovnike o otvaranju insolventijskog postupka u jednoj od država članica; omogućava prijavu tražbina bilo kojim komunikacijskim sredstvima koje *lex fori concursus* dopušta (čl. 53. EuInsUr 2015); detaljizira sadržaj prijave tražbine (čl. 55. st. 2. EuInsUr 2015) te za prijavu tražbina uvodi standardni unificirani obrazac čija je upotreba fakultativna (čl. 55. st. 1. EuInsUr 2015); propisuje da za samu prijavu tražbine nije obvezno zastupanje putem odvjetnika ili drugog pravnog profesionalca (čl. 53. reč. 2. EuInsUr 2015); stranim vjerovnicima omogućava prijavu tražbine ne samo na jeziku države članice u kojoj oni imaju svoje uobičajeno boravište, prebivalište ili sjedište ili na jeziku države otvaranja insolventijskog postupka, kao što je to slučaj prema Uredbi iz 2000. godine, već na bilo kojem službenom jeziku tijela Unije (čl. 55. st. 5. reč. 1. EuInsUr 2015); omogućava da svaka država članica navede dopušta li pored svojeg službenog ili službenih jezika prijavu tražbina stranim

vjerovnicima i na nekom drugom službenom jeziku tijela Unije (čl. 55. st. 5. reč. 2. EuInsUr 2015) te propisuje rok od najmanje 30 dana za prijavu tražbine stranih vjerovnika od objave otvaranja insolventijskog postupka u insolventijskom registru države otvaranja postupka odnosno obavještanja stranog vjerovnika prema članku 54. o otvaranju stranog insolventijskog postupka (čl. 55. st. 6. reč. 1.-2. EuInsUr 2015). Naime, sva ta navedena pravila u bitnome će dodatno olakšati prijavu tražbina barem stranih vjerovnika koji imaju uobičajeno boravište, prebivalište ili sjedište u Europskoj uniji.

Postavlja se pitanje u kojoj je mjeri hrvatskim stečajnim sucima na trgovačkim sudovima poznato da su obvezni prema važećoj Uredbi individualno obavijestiti strane vjerovnike s uobičajenim boravištem, prebivalištem ili sjedištem u nekoj od država članica Europske unije o otvaranju stečajnog postupka u Hrvatskoj, a posebice koliko je to poznato sucima općinskih sudova, koji su od 1. siječnja 2016. postali nadležni za vođenje postupka stečaja potrošača (čl. 21. st. 1. i 2. Zakona o stečaju potrošača⁷³). Dodatan je problem, što domaći suci, kao što je to slučaj i u mnogim drugim državama članica Europske unije, na početku pri otvaranju postupka nerijetko niti ne prepoznaju da imaju stečajni odnosno insolventijski postupak s međunarodnim elementom odnosno prekogranični stečajni odnosno insolventijski predmet, pa niti ne primjenjuju Europsku uredbu o insolventijskim postupcima. Stoga bi bilo vrlo važno da Pravosudna akademija Republike Hrvatske organizira specijalizirane radionice o međunarodnom insolventijskom pravu Europske unije za suce i sudske savjetnike. Bilo bi važno takve radionice organizirati i za domaće stečajne upravitelje, jer stečajni upravitelj može biti u poziciji da treba prijaviti tražbine vjerovnika, koji su prijavili tražbine u domaćem stečajnom postupku u kojem je on imenovan, u strani insolventijski postupak koji se protiv istog dužnika vodi u nekoj drugoj državi članici (čl. 32. st. 2. EuInsUr 2000; čl. 45. st. 2. EuInsUr 2015).

Nažalost, donošenje novoga Stečajnog zakona kao ni Zakona o stečaju potrošača nije iskorišteno da se u njega unesu odredbe koje bi olakšale primjenu Europske uredbe o insolventijskim postupcima u Republici Hrvatskoj te je taj propust potrebno što prije ispraviti.

LITERATURA

1. Corno, Giorgio, EIR and Italian Rules Governing the Lodging, Verification and Admission of Claims. Theory and Italian Practice, *International Insolvency Law Review*, br. 2/2012.
2. Garašić, Jasnica, Anerkennung ausländischer Insolvenzverfahren, Ein Vergleich des kroatischen, des deutschen und des schweizerischen Rechts sowie der Europäischen Verordnung über Insolvenzverfahren, des Istanbuler Übereinkommens und des UNCITRAL-Modellgesetzes, Knjiga 1., Frankfurt am Main, Peter Lang Verlag, 2005.
3. Garašić, Jasnica, Anerkennung ausländischer Insolvenzverfahren, Ein Vergleich des kroatischen, des deutschen und des schweizerischen Rechts sowie der Europäischen Verordnung über Insolvenzverfahren, des Istanbuler Übereinkommens und des UNCITRAL-Modellgesetzes, Knjiga 2., Frankfurt am Main, Peter Lang Verlag, 2005.

73 Zakon o stečaju potrošača, Narodne novine, br. 100/15.

4. Garašić, Jasnica, Europska uredba o insolventijskim postupcima, Zbornik Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci, vol. 26, br. 1/2005, str. 257-305.
5. Garašić, Jasnica, Reforma Europske uredbe o insolventijskim postupcima, u knjizi: Hercigonja, Jasminka (ur.), Reforma hrvatskog insolventijskog prava – Novi Stečajni zakon, Zagreb, Inženjerski biro, 2015., str. 34.-76.
6. Kindler, Peter; Samy, Sakka, Die Neufassung der Europäischen Insolvenzverordnung, Europäische Zeitschrift für Wirtschaftsrecht (EuZW), br. 12/2015.
7. Mangano, Renato, u: Bork Reinhard/Mangano Renato, European Cross-Border Insolvency Law, Oxford, Oxford University Press, 2016.
8. Moss, Gabriel; Fletcher, Ian F.; Isaacs, Stuart, The EU Regulation on Insolvency Proceedings, Oxford, Oxford University Press, 2016.
9. Paulus Christoph P., Europäische Insolvenzverordnung, Kommentar, Frankfurt am Main, Verlag Recht und Wirtschaft, 2006.
10. Pravilnik o sadržaju i obliku obrazaca na kojima se podnose podnesci u predstečajnom i stečajnom postupku, NN br. 107/15.
11. Reinhart, Stefan, u: Kirchhof, Hans-Peter; Stürner, Rolf; Eidenmüller Horst, Münchener Kommentar zur Insolvenzordnung, Band 4 – EuInsVO 2000, München, Verlag C. H. Beck, 2016.
12. Schmidt, Jessica, u: Mankowski, Peter; Müller, Michael F.; Schmidt, Jessica, EuInsVO 2015, Europäische Insolvenzverordnung 2015, München, Verlag C. H. Beck, 2016.
13. Smid, Stefan, Europäisches Internationales Insolvenzrecht, Manzsche Verlags-und Universitätsbuchhandlung, Wien, Manz, 2002.
14. Stečajni zakon, NN br. 44/96, 29/99, 129/00, 123/03, 82/06, 116/10, 25/12, 133/12, 71/15.
15. Wimmer Klaus, u Wimmer Klaus (izd.), Frankfurter Kommentar zur Insolvenzordnung, München, Luchterhad, 2005.
16. Zakon o stečaju potrošača, NN br. 100/15.
17. Zakon o sudovima, NN br. 28/13, 33/15, 82/15.

Summary

**LODGEMENT OF FOREIGN CREDITORS' CLAIMS
ACCORDING TO THE EUROPEAN REGULATION ON
INSOLVENCY PROCEEDINGS**

Rules of the European Regulation on insolvency proceedings regarding the right of foreign creditors to lodge their claims, the duty to inform foreign creditors on the opening of insolvency proceedings as well as the form, the content and the language of the lodgement of a claim of foreign creditors, that are contained in special Chapter IV of this Regulation, are analysed and evaluated in this paper. Furthermore, the paper examines the changes which are foreseen by the reformed European Regulation on insolvency proceedings of 2015 with regard to these rules and evaluates the adequacy of these changes considering difficulties which foreign creditors have in the practice when lodging their claims in insolvency proceedings that are opened in the Member States of the European Union.

Keywords: lodgement of creditors' claims in bankruptcy respectively insolvency proceedings, bankruptcy respectively insolvency proceedings, foreign bankruptcy creditors, European Regulation on insolvency proceedings, international insolvency law.

Zusammenfassung

**ANMELDUNG VON FORDERUNGEN AUSLÄNDISCHER
GLÄUBIGER ANHAND DER EUROPÄISCHEN
VERORDNUNG ÜBER INSOLVENZVERFAHREN**

Dieser Artikel analysiert und bewertet die Regeln der Europäischen Verordnung über Insolvenzverfahren aus dem Jahre 2000 über die Rechtsansprüche ausländischer Gläubiger, Benachrichtigung ausländischer Gläubiger über die Eröffnung des Insolvenzverfahrens und über die Form, Inhalt und Sprache der Ansprüche ausländischer Gläubiger. Diese sind insbesondere im Kapitel IV der genannten Verordnung enthalten. Darüber hinaus untersucht der Artikel die Änderungen in den Bedingungen dieser Regeln, welche mit der reformierten Europäischen Verordnung über Insolvenzverfahren im Jahre 2015 eingeführt wurden, und bewertet die Angemessenheit dieser Neuheit im Hinblick auf die Schwierigkeiten, welche ausländische Gläubiger in der Anwendung ihrer Forderungen im Insolvenzverfahren im Laufe ihrer Ansprüche in Mitgliedsstaaten der Europäischen Union in der Praxis begegnen.

Schlüsselwörter: *Rechtsansprüche ausländischer Gläubiger im Insolvenzverfahren, Konkurs oder Insolvenzverfahren, ausländische Gläubiger, Europäische Verordnung über Insolvenzverfahren, Internationales Insolvenzrecht.*

Riassunto

L'INSINUAZIONE AL PASSIVO DEL CREDITO DI CREDITORI STRANIERI SECONDO IL REGOLAMENTO EUROPEO SULLE PROCEDURE D'INSOLVENZA

Nel lavoro si analizzano e valutano le regole del Regolamento europeo sulle procedure di insolvenza del 2000 che si riferiscono al diritto di insinuazione al passivo di creditori stranieri, al diritto di informazione dei creditori stranieri dell'apertura della procedura di insolvenza, come pure alla forma, al contenuto ed alla lingua dell'insinuazione del credito di creditori stranieri, contenute nel Capo IV di tale Regolamento. Oltre a ciò, nel lavoro si esaminano i cambiamenti che nell'ambito delle regole sopra citate introduce il riformato Regolamento europeo sulle procedure d'insolvenza del 2015 e si valuta l'applicabilità di tali novità alla luce delle difficoltà con le quali nella prassi si scontrano i creditori stranieri all'atto dell'insinuazione al passivo dei propri crediti nelle procedure di insolvenza aperte negli stati membri dell'Unione europea.

Parole chiave: *insinuazione al passivo del credito di creditore straniero nella procedura fallimentare o nella procedura d'insolvenza, procedura fallimentare o d'insolvenza, creditori fallimentari stranieri, Regolamento europeo sulle procedure d'insolvenza, diritto fallimentare internazionale.*